

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Магістерська Програма Екуменічних Наук

СУЧАСНІ РЕЛІГІЙНІ ІНТЕЛЕКТУАЛИ ПРО ШЛЯХИ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ

ХРИСТИЯН УКРАЇНИ

(Є.СВЕРСТЮК, І.ГЕЛЬ, М.МАРИНОВИЧ)

Дипломна робота

Студент

Козловський С.О.

Науковий керівник:

к. і. н. Зайцев О. Ю.

Львів

-2010

План

Вступ.....	3
1 розділ – Українські релігійні інтелектуали: постаті на тлі епохи.....	7
Підрозділ 1.1. Українські дисиденти та тоталітарна епоха.....	7
Підрозділ 1.2. Євген Сверстюк.....	16
Підрозділ 1.3. Іван Гель.....	20
Підрозділ 1.4. Мирослав Маринович.....	25
2 розділ – Погляди на суспільну роль людини, Церкви та держави у процесі примирення: спільності і відмінності.....	30
Підрозділ 2.1. Загальна характеристика стану екуменічних відносин в сучасній Україні.....	30
Підрозділ 2.2.. Погляди Євгена Сверстюка.....	33
Підрозділ 2.3.. Погляди Івана Геля.....	42
Підрозділ 2.4. Погляди Мирослава Мариновича.....	44
3 розділ – Візія екуменічного єднання християн України.....	52
Підрозділ 3.1. Візія Євгена Сверстюка.....	52
Підрозділ 3.2. Візія Івана Геля.....	58
Підрозділ 3.3. Візія Мирослава Мариновича.....	59
Висновки.....	68
Бібліографія.....	74
Додатки.....	92

ВСТУП

Актуальність висвітлення проблеми єкуменічного єднання християн різних Церков України в поглядах та публіцистиці сучасних релігійних інтелектуалів – Івана Геля, Євгена Сверстюка та М. Мариновича. Вона зумовлена декількома чинниками: перш за все, це необхідність детального аналізу численних праць у цій сфері, двох останніх десятиліть; потребою розкриття особливості публіцистики в жанрі релігії та духовної сфери, як синтезу філософії і християнства; наявністю особливого погляду на людину як на унікальну особистість. Це також і потреба глибше вивчити і збагатити досвід української журналістики в контексті здобутків сучасності.

Мета роботи:

- висвітлити основні життєві віхи Івана Геля, Євгена Сверстюка, М. Мариновича на тлі історичних реалій;
- з'ясувати особливості поглядів релігійних інтелектуалів на відносини людини, держави і Церкви у єкуменічних процесах в Україні;
- висвітлити їх бачення проблеми „свобода віросповідання і єкуменізм”.
- дослідити вплив політичного чинника на проблему примирення християн України;
- проаналізувати основні аспекти відносин між різними Церквами України у єкуменічному аспекті;
- порівняти погляди Сверстюка, І. Геля та М. Мариновича на майбутнє єкуменізму;
- з'ясувати спільні та відмінні аспекти у сприйнятті єкуменічного процесу в Україні;
- наголосити на ролі єкуменічної публіцистики релігійних інтелектуалів у формуванні світогляду сучасної людини - християнина;

Завдання цього дослідження – узагальнити знання про релігійну позицію кожного з інтелектуалів як представників різних Церков, з'ясувати її вплив на формування громадської думки у тоталітарному та посттоталітарному просторі і мобілізації її на розв'язання

кардинальних проблем відновленої державності через об'єднання християн України; Відмітити спільні та відмінні риси у екуменічній позиції цих інтелектуалів. Розкрити особливості їх бачення проблем та перешкод на шляху об'єднання усіх християн України.

Об'єктом дослідження є екуменічні та релігійні погляди Є. Сверстюка, І. Геля та М. Мариновича: монографії, книги, збірники статей, замітки, виступи та есе, видані у різний період.

Предмет дослідження: екуменічні процеси в Україні у поглядах сучасних релігійних інтелектуалів - Є. Сверстюка, І. Геля та М. Мариновича.

Методологічною підставою дослідження стали принципи науковості та об'єктивності, позаконфесійності. Застосовано низку традиційних і сучасних методів: ретроспективний, філософський (принцип зв'язку і взаємозалежності, причинності, єдності історичного і логічного), загальнонауковий, також традиційний (літературний, методи формальної логіки – порівняльний, аналогій, аналізу, синтезу та ін.), структурно-системний підхід, герменевтичний (аналіз норм професійної етики журналістів), контент-аналіз та інтент-аналіз (виявлення психологічного змісту тексту та його цільової спрямованості). У роботі також застосовується метод інтерв'ю.³ Метою уникнення упереджених оцінок висновки як і дослідження зроблено на засадах релігійного плюралізму та конфесійної толерантності.

Джерельною базою дослідження є праці Є. Сверстюка, І. Геля та М. Мариновича, у вигляді монографій, книг, збірників статей, заміток, виступів та есе, а також і праці дослідників їх творчості. Комплексний характер дослідження запропонованої теми вимагав залучення до аналізу світських та релігійних першоджерел, засобів масової інформації, наукових праць. У якості неопублікованого джерела використано інтерв'ю.

На досліджувану тему написано чимало розвідок, статей, зроблено досліджень. Проблемами міжконфесійних відносин та перспективам екуменічних відносин зі залученням праць Є. Сверстюка, І. Геля та М. Мариновича займалися такі дослідники як о. І. Дацько¹, В.

¹ о. І. Дацько – президент Інституту екуменічних студій.

Сленський², В. Бондаренко³, А. Арістова⁴, А. Колодний⁵, О. Кисельов⁶, О. Турій⁷, Т. Батенко⁸ та інші...

Часові рамки дослідження охоплюють другу половину ХХ ст. та період відродження і становлення української держави, оскільки саме у цей час в Україні виходять друком збірки публіцистичних творів, статті та есе релігійних інтелектуалів. У першому роботі застосовано хронологічний підхід, оскільки, саме він найбільш точно репрезентує віхи життя інтелектуалів та етапи його діяльності. У другому та третьому розділах застосовано проблемно-тематичний підхід.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у цілісному підході до оцінки екуменічної позиції сучасних релігійних інтелектуалів з погляду її впливу на громадську думку:

Практичне значення результатів зумовлене актуальністю теми дипломного дослідження. Релігійна публіцистика та екуменізм, мають, на наше переконання стати частиною класичної журналістики, зокрема світоглядної публіцистики. Водночас результати дослідження можуть бути використані у курсах лекцій з академічних дисциплін програми МПЕН - “Прагматика та духовний вимір медіа тексту”, “Конфліктологія”, “Християнська етика”, “Мирянський рух” та ін...

Структура дипломної роботи. Мета і завдання дослідження, його концепція визначили структуру роботи, яка складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків.

² В. Сленський – релігійний аналітик, філософ, голова Української асоціації релігійної свободи.

³ В. Бондаренко – релігієзнавець, кандидат філософських наук.

⁴ А. Арістова – кандидат філософських наук, доцент Національного транспортного університету.

⁵ А. Колодний – президент Української асоціації релігієзнавців.

⁶ О. Кисельов – кандидат філософських наук, член Президії Молодіжної асоціації релігієзнавців, співробітник відділення релігієзнавства інституту філософії ім. Г. Сковороди НАН України.

⁷ О. Турій – директор Інституту історії церкви Українського католицького університету.

⁸ Т. Батенко – кандидат історичних наук, політолог та історик.